

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

„Blamirani sporazum“.

Oče te divne krilatice je »Slovenski
Narod«, list, ki že davno ne velja več
kot resen. Zato se tudi na njegovo kri-
latico ne bi ozirali, če ne bi bila v njej
obsežna vsa modrost, ki jo mladini v
sedanjem, za nje silno neprijetnem polo-
žaju, še premorejo.

Mladini čutijo, da je po Radičevem go-
voru nastal tak položaj, da so oni vedno
bolj peto kolo v vladi. Ker ne morejo z
argumenti dokazati, da so še potrebni,
mislijo, da jim bo pomagano, če sme-
tajo visoko idejo sporazuma. Odtod kri-
latica »blamirani sporazum«.

Pa pogledimo, v koliko je ta krilatica
upravičena. Bistvo spora v naši notranji
politiki izhaja že iz Krfske deklaracije.
Ali se sme eno plemo s prosto večino v
parlamentu majorizirati ali ne, v tem
gre spor. Hrvati so bili od nekdaj na
stališču, da je majorizacija napačna in
da se morajo vsa velika vprašanja skle-
niti sporazumno z večino Srbov, Hrvatov
in Slovencev. To stališče zagovarja tudi
ogromna večina Slovencev in ga mora
zagovarjati, ker bi drugače vseh 26 slo-
venskih poslancev v skupščini od 315
poslancev bilo le brezpomembna frak-
cija ne pa delegacija državotvornega
naroda.

Proti temu stališču pa so nastopili ta-
kovzani centralisti, vsem na čelu možje
iz sedanje samostojne demokratske
stranke. Ti so propagirali načelo, da je
bistvo vseeno, kako misli večina hrvat-
skega ali slovenskega naroda, temveč
da popolnoma zadostuje, da je za tak
predlog večina Srbov, Hrvatov in Slovencev
pa morajo ubogati. Če ne bodo zlepa,
pa se jih bo k temu prisililo zgrda. In
žandarji na Hrvaškem so bili Pribičević
in tovariši, v Sloveniji pa dr. Žerjav in
mladinci.

Boj teh dveh načel je silno slabil dr-
žavo. Pritiral je naš notranje politični
razvoj do ekstremov, da je bil že resno
ogrožen obstoj države. Centralisti na eni
strani so mislili, da jim je vsled tega,
ker imajo vladno moč v svojih rokah,
že vse dovoljeno in pogazili so parla-
mentarni princip, kršili državljanske
pravice in pogazili ustavo, na katero
so se sklicevali, da o njihovih aferah
sploh ne govorimo. Na drugi strani pa so
tudi nasprotniki centralizma zašli v
skrajnosti, ki so bile absolutno napačne.
Vlada se je zamenjala z državo, nasprot-
je proti centralizmu se je spremenilo v
sovražstvo proti Srbom in strankarska
agitacija je postala tako strastna, kakor
da bi bil njen namen razbiti državo.

Te skrajnosti so vedno bolj škodovala
državi in narodu in grozile docela raz-
biti državno enotnost. Da to preprečijo,
so se zbrali leta 1922. v Ljubljani hrvatski in
slovenski inteligenti, da izdelajo program
za zblizanje med Srbi in Hrvati. S
strastjo in lažjo se je napadla prizade-
vanje teh idealnih ljudi in jih predstavl-
jalo na eni strani kot izdajalce, ki se ve-
žejo s protidržavni Radičem, na drugi
strani pa kot ljudi ki mislijo zlomiti
enotnost hrvatskega naroda. Toda ker so
ti ljudje kljub vsemu vztrajali v borbi,
je ideja sporazuma vedno bolj zmago-
vala in z Davidovičev vladno je bilo do-
kazano, da je njena zmaga tudi mogoča.

Ni pa bila Davidovičeva vlada že tudi
zmaga sporazuma. Manjkalo je še dokaz,
da so anticentralistične stranke zavrgle
nevarne skrajnosti in da pravilno ločijo
boj proti centralizmu od vsega, kar bi
moglo škodovati državi. Ta dokaz je bil
podan z Radičevim govorom. Ta govor
ni nobena kapitulacija, temveč samo

Zbližanje med radikali in radičevci napreduje.

Beograd, 9. aprila. V beograjskih po-
litičnih krogih smatrajo po izdanem ko-
munikatu od strani vodstva HSS o avdi-
jenci Pavla Radića in njegovem razgo-
voru s Pašićem, da se situacija vse bolj
konsoliduje in da so izglede za sporazum
med radikali in HSS vse večji. Od strani
vodstva HSS se izraža želja za sporazum
z radikali. Ostali člani bloka pa se dr-

žijo zelo rezervirano v tej situaciji in tr-
dijo, da hoče Pašić prevariti Hrvate. Sma-
trajo, da utegne vsled koalicije ra-
dikalov in radičevcev razpasti blok na-
rodnega sporazuma. Ako bodo radičevci
v resnici pričeli uradna pogajanja z radi-
kali, mislijo politični krogi, da se bo
HSS odrekla tesnih zvez z blokom na-
rodnega sporazuma.

Prvi hrvatski pogoj — ukinjenje obznane.

Beograd, 9. aprila. V politični situa-
ciji v Beogradu v zadnjih dneh ni zabe-
ležiti nobenih važnih političnih dogod-
kov. Še vedno se vse suče okoli vpra-
šanja rekonstrukcije vlade. Včeraj se je
v političnih krogih trdilo, da namerava
Pašić še naprej odlašati z ostavko vlade,
da bi mogel takoj to volilno vladno pre-
tvoriti v delovno, tako da kriza ne bi
dolgo trajala. Na podlagi tega trdijo po-
litični krogi, da nima Pašić namena, da
bi že v najbližjih dneh izvedel sporazum
s Hrvati.

Sinoči pa se je pojavila še druga ver-
zija, po kateri odlaga Pašić rekonstruk-
cijo vlade, da bi se moglo medtem rešiti
vprašanje sporazuma s HRSS. Po praz-

nikih se morajo vsa vprašanja o odno-
šjih s HRSS prečistiti in nato bi se mo-
glo poskusiti z ustvarjanjem že fiksira-
nega načrta za skupno delo in sporazum.
Medtem pa politični krogi smatrajo, da
se tej kombinaciji ne more posvetiti ve-
like pozornosti. Vsekakor je gotovo, da
HSS ne bo pristala na nobena detajlna
pogajanja, dokler ni ukinjena obznana,
zaprti člani vodstva HSS izpušeni in
dokler se ne izpremeni celokupno po-
stopanje vlade proti Hrvatom. V Beo-
gradu pričakujejo prihod Pavla Radića,
ki bo baje na podlagi novih instrukcij
od Stjepana Radića nadaljeval pogajanja
s Pašićem.

Internacija dr. Mačka in tov. naj se konča.

Zagreb, 9. aprila. Današnji časopisi
zahtevajo povodom internacije vodstva
HRSS, da se interniranci izpustijo na
svobodo. Danes, ko se je situacija popol-
noma spremenila, je ta korak vlade po-
vsem neupravičen in spada med največ-
je redkosti v Evropi. Sodišče je izpustilo
internirance, policija, ki prinaša sklepe
v imenu najvišjega faktorja, pa jih je
zopet zaprla. To se ne bi smelo na noben
način dogajati, ampak tožence bi trebalo
pozvati pred sodišče, kjer naj se zago-

varjajo po svoji vesti. Stjepan Radić se
nahaja v zaporu in proti njemu se vodi
povsem normalno in zakonito sodno po-
stopanje. Ljudstvo ima zaupanje v sodi-
šče in čaka samo sodbe. Tako postopanje
napram dr. Mačku pa povzroča odpor in
nezaupanje napram situaciji, kateri gre-
mo nasproti. To ni v skladu z interesi
one akcije, ki gre za tem, da se že enkrat
urede naše notranje razmere in izvrši
konsolidacija države.

KRALJ OSTANE V BEOGRADU.

Beograd, 9. aprila. Njegovo Veličan-
stvo kralj in kraljica bi morala po in-
formacijah iz maršalata dvora odpoto-
vati v Skoplje in nato v Sarajevo, kjer
nameravata prebiti praznike. Radi sla-
bega vremena in ker Pašić ni podal
ostavke, je kraljeva dvojica svoj prvotni
sklep spremenila in ostala v Beogradu.
Kralj in kraljica sta sinoči prisostvovala
predstavi v Nar. gledališču.

GOVORICE O PAŠIČEVI AVDIJENCI.

Beograd, 9. aprila. Doznalo se je, da je
Pašić o priliki svoje predvčerajšnje avdi-
jence v dvoru vzel s seboj dva ukaza,
enega v levem žepu, o novi vladi in dru-
gega v desnem, o ostavki vlade. Pravijo,
da je Pašić najprej predložil kralju ukaz
o novi vladi, da bi videl, kaj misli kro-
na o novih ministrih. Kralj je dejal, da je
najprej potrebna ostavka vlade. Pašić je
odgovoril, da je pozabil tozadevni ukaz

oprostitev vseh navlak, katerih se je na-
vzela hrvatska seljačka stranka v času
ostre borbe. V bistvu vprašanja pa Radić
s svojim govorom ni popustil in bližnji
sporazum, ki bo sigurno sklenjen, bo
majorizacijo slovesno pokopal.

Za nas Slovence žalostno dejstvo je v
tem, da ni tudi SLS podala istega doka-
za ko HSS. Dr. Gosarjev govor je bil še
vedno iz prejšnje dobe, po Radičevem
govoru pa je bil naravnost anahronizem.
In zato ponavljamo tudi danes, da je

doma. To ni nič čudnega. Kralj mu je
nato predlagal koncentracijsko vladno,
kar se navadno predlaga pri začetku
konzultacij o novi vladi in pri razčiščenju
situacije. Pašić je odbil predlog o kon-
centraciji. Izjavil je, da ta skupščina ne
more dati koncentracijske vlade. Nato se
je pripetilo največje čudo, da Pašić ni
podal ostavke vlade. Kakor je znano, je
treba v slučaju, ako je predlog krone od-
bit, podati ostavko vlade. Pašić pa je
prosto odšel iz dvora.

PAŠIĆ ODPOTUJE V CAVTAT.

Beograd, 9. aprila. Po informacijah od-
potuje jutri, v petek, predsednik vlade
Nikola Pašić v Cavtat. Politični krogi
pravijo, da ne bo rekonstrukcije vlade.
Radikali demantirajo verzijo, da se je
krona posebno zanimala za koncentraci-
jo. — V najkrajšem času se bodo pričela
pogajanja z Vatikanom za konkordat.

piva naloga slovenske politike, da poda
enak dokaz ko Hrvati. Zakaj šele potem
so Slovenci postali godni za sklenitev
sporazuma.

Z Radičevim govorom je naša politika
očistena in misel sporazuma je zato ta-
ko močna, kakor še ni bila nikoli. Zato
pa more tudi govoriti o »blamiranem
sporazumu« le tisti, ki se mora sporaz-
uma bati ali pa tisti, ki je svoje nazore
že davno prodal, kakor je to storil —
»Slovenski Narod«.

Sestanek Male antante.

Beograd, 9. aprila. Za sestanek Male
antante v Bukarešti vlada veliko zani-
manje. Na dnevnem redu se nahajajo tri
važna vprašanja: 1. priznanje sovjetske
Rusije de iure; 2. vprašanje podonavske
konfederacije, za katero se zanimajo vsi
največji evropski politiki in 3. vprašanje
vstopa Poljske v Malo antanto.

Persekucije hrvatskih kmetov.

Beograd, 9. aprila. Včeraj je tajnik
hrv. seljačkega kluba Hadži Oman po-
setil notranjega ministra in se mu pri-
tožil, češ, da so neki seljaki v Belovaru
zaprti radi komunizma, ker so pri njih
našli neke komunistične spise. To ni re-
snica. Res pa je, da so bili vsi ti spisi
po tujih agentih podtaknjeni. Tako se
je zagovarjal Hadži Oman. — Minister je
obljubil, da bo celo zadevo preiskal.

AVDIJENCE.

Beograd, 9. aprila. Včeraj je bil v av-
dijenci Ninčić, ki je poročal kralju, da
bo naš novoimenovani predsednik v Tur-
ški dr. Otokar Rybář odpotoval v Cari-
grad ter se bodo pričela takoj pogajanja
za vzpostavitev normalnih odnosov s
Turčijo in za sklenitev mirovne pogod-
be. Ves čas skozi deset let stoji Srbija
s Turčijo v mirnem vojnem stanju.

Za Ninčićem je bil v avdijenci Stojadi-
nović, ki je poročal kralju o dvanajsti-
nah, invalidskem zakonu itd. Splošno so
pričakovali politični krogi, da bo šel tudi
Pašić v dvor, kar pa se ni zgodilo.

PUTJATA — UMRL.

Pančevo, 9. aprila. Danes je tukaj
umrl režiser Putjata.

NEŠIĆ UPOKOJEN KOT POSLANIK.

Beograd, 9. aprila. Kralj je podpisal
ukaz, s katerim je upokojen naš posla-
nik v Pragi g. Ljuba Nešić.

TEŽAVE HERRIOTA.

Pariz, 9. aprila. Po proračunski de-
bati v senatu je dobila pri glasovanju
Herriotova vlada 111 glasov, dočim je
proti glasovalo 140 poslancev. Takoj
nato se je sestal ministrski svet in je raz-
pravljal o posledicah, ki utegnejo na-
stati radi tega. Nek član vlade je pred-
lagal, da vlada poda demisijo, kar pa je
večina odklonila.

BELGIJSKE VOLITVE.

Bruselj, 8. aprila. Končni rezultat vo-
litev je sledeč: Katoliki 80 mandatorov
(preje 81), socialisti 76 (preje 68), libe-
ralci 25 (33), Flamci 5 (4), komunisti 1
(0). Socialisti so silno napredovali in pri-
dobili 130.000 glasov. Ker so veliko bolj
enotni in kompaktni, predstavljajo danes
najmočnejšo belgijsko stranko. Zato je
verjetno, da sestavijo socialisti skupno z
liberalci novo vladno.

HINDENBURG PREDSEDNIŠKI KAN- DIDAT DESNIČARJEV.

Berlin, 9. aprila. Hindenburg je spre-
jel kandidaturu za predsednika nemške
republike. Z njegovo kandidaturo se je
volilni boj silno poostрил. Računati je s
tem, da bodo socialni demokrati kot od-
govor na to kandidaturu celotno glas-
vali za dr. Marxa, čegar šanse so se s
tem zboljšale.

